

Asia: VN/32784/2021

Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Lausuntopyyntö: VN/32784/2021

RAKLI ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta, koronapassi

RAKLI ry:n kannanotto asiassa

RAKLI ry katsoo, että nykyinen tartuntatautilain 58 d § on osoittautunut toimivaksi ja oikeasuhtaiseksi, eikä sitä ole tarpeen muuttaa. Kauppakeskustoimijat ja kaupan toimijat ovat pandemian alusta alkaen yhteistyössä viranomaisten kanssa tehneet lukuisia toimenpiteitä turvallisen asioinnin varmistamiseksi (mm. käsidesit, tarraopasteet, kuulutukset), eikä esimerkiksi kauppakeskuksista ole saamiemme tietojen mukaan lähtenyt laajoja tartuntaketjuja.

Korostamme, että THL on riskipotentiaalitaulukossaan määrittänyt kauppakeskusten yleiset oleskelutilat vähäisen riskitason ympäristöksi.

Kauppakeskukset ja kaupat kykenevät itse parhaiten määrittelemään turvallisen asioinnin käytännöt, kuten tähänkin saakka. Toimintaympäristö alalla vaihtelee suuresti, eikä viranomaisen kategorinen

päätös 58 d §:n nojalla vaadittavista toimenpiteistä huomioi eroja millään tavalla. Esitetty 58 d §:n muutos ei ole kauppakeskusten ja muun kaupan osalta oikeasuhtainen, tarkoituksenmukainen eikä vähimmän haitan periaatteen mukainen.

Esitetty luonnos sisältää kauppakeskusten ja muun kaupan kannalta lukuisia ongelmakohtia:

- Kauppakeskustoimijat tuntevat toimintaympäristönsä parhaiten ja pystyvät määrittelemään terveysturvallisuuden kannalta parhaat toimet, joilla vähennetään lähikontaktien aiheuttamaa riskiä. Ehdotettu 58 d §:n muutos siirtäisi harkinnan toimenpiteistä viranomaisille, mikä kauppakeskusten ja kauppojen osalta voisi johtaa hyvien ja tehokkaiksi todettujen, toimijoiden itsensä määrittelemien toimenpiteiden tarpeettomaan muuttamiseen ja jopa huonompiin ratkaisuihin.
- Kauppakeskukset eivät kannata missään tilanteessa kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavalle toimielimelle tai aluehallintovirastolle annettavaa oikeutta velvoittaa kaupan alan yrityksiä edellyttämään koronatodistusta tiloihin pääsyn edellytyksenä.
- Kauppakeskustoimiala korostaa, että esityksessä ehdotettu rajanveto välttämättömän asioinnin ja tavanomaisen asioinnin välillä on mahdoton ratkaista.
- Kauppakeskusten yleiset tilat ovat monesti yleisiä kulkureittejä ja yhteydessä liikenteen terminaaleihin, joten ne tulisi tulkita julkisiksi alueiksi, joissa ei saa estää henkilöiden liikkumista.
- Kauppakeskuksissa on useita sisääntuloja ja kaikkien miehittäminen koronatodistusten tarkistajilla ei ole mahdollista. Tämä puolestaan johtaisi osan sisääntuloista sulkemiseen, jolloin asiakasvirta pakkautuisi tiettyihin sisääntuloihin ja suurien päivittäisten asiakasvirtojen vuoksi jonottaminen lisääntyisi, mikä lisäisi altistumistilanteita.
- Hallituksen esityksessä 245/2020, jossa kaupan olosuhteet oli erityisesti huomioitu kohdassa 4.2.3 todetaan, että lähikontakti ei yleisesti toteudu vähittäis- ja päivittäistavarakaupan liiketiloissa vaan rajautuu lähinnä tiettyihin asiointi- ja jonotustilanteisiin kassoilla tai palvelutiskeillä.
- Ehdotetusta sääntelystä aiheutuisi merkittäviä kustannuksia kauppakeskuksille ja kaupan muille toimijoille. Koronatodistuksen tarkistamisveloitteella olisi negatiivisia taloudellisia vaikutuksia erityisesti erikoiskaupan yrityksiin, jotka eivät myy välttämättömiä tarvikkeita. Kustannuksia aiheutuu, esimerkiksi lukijalaitteista sekä henkilöstöresurssien lisäämisestä todistusten tarkastamiseksi. Kauppakeskuksissa toimintaa suorittavat vartiointifirmat ovat nostaneet

merkittävästi hintojaan ja kustannukset kaatuvat ylläpituokrassa vuokralaisten maksettavaksi. Erikoiskaupat ovat lisäksi jo kärsineet pandemia-ajan viranomaisrajoituksista- ja suosituksista sekä kuluttajakäyttäytymisen muutoksesta.

- Pandemian pitkittyessä ei tule luoda sääntelyä, joka ilman oikeasuhtaisuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja vähimmän haitan periaatteen huomioimista aiheuttaa nykyistä enemmän negatiivisia taloudellisia vaikutuksia kaupan toimialalle, joka on jo valmiiksi kärsinyt pandemian hoitoon liittyvistä viranomaisrajoituksista ja -suosituksista ja toisaalta toimialalle, joka on oma-aloitteisesti ja aktiivisesti toiminut yhdessä viranomaisten kanssa pandemian torjumiseksi ja muun muassa huoltovarmuuden takaamiseksi.
- Erikoiskaupoille mahdollisesta koronatodistuksen valvonnasta aiheutuvat lisäkustannukset voivat johtaa myymälöiden sulkemisiin. Siten ehdotetulla sääntelyllä voisi olla negatiivisia vaikutuksia asiakkaiden arjen sujuvuuden kannalta olennaisten tuotteiden ja palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen.
- Näkemyksemme mukaan haastava ja tulkinnanvarainen koronapassin käytön sääntely johtaisi alueellisiin ja paikallisiin tulkintaeroihin ja toimijoiden erilaiseen kohteluun, mikä korostaisi toimijoiden oikeusturvan tarvetta.

RAKLI ry

Eva Elston-Hämäläinen

lakimies

Olli-Pekka Pajala

projekti-insinööri

Elston-Hämäläinen Eva
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry